

Analyzing the Lived Experiences of Elementary Teachers of the Attractive Oratorical Skill In Schools: a Phenomenological Study

Seyedeh Zahra Tabatabayi^{1*}, Fateme Keshtkar²

¹ Student of Educational Psychology, Fatemeh University of Shiraz, Shiraz , Iran

² PhD Student in Educational Management, Shiraz University, Shiraz, Iran

* **Corresponding Author:** zhrtbtbyi@gmail.com

Received: 2024-08-21

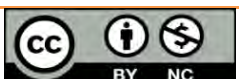
Accepted: 2025-01-28

Abstract

The aim of the current research was to investigate the lived experiences of (government) elementary school teachers in Shiraz about the technique of engaging expression. This research was qualitative and the method used was Husserli's phenomenology. The participants in the research were 10 teachers with teaching experience in the central and suburban areas of Shiraz, and were selected with a purposeful sampling approach. The data collection method of this research was a semi-structured interview. To measure the initial validity of the data, the criteria of acceptability (the alignment method was used and it has been tried to determine this credibility by collecting enough data from multiple sources) and reliability (this criterion actually refers to the stability of the results in refers to different times and conditions and is equivalent to reliability in quantitative research) qualitative data was used. After coding the data, the theme analysis method was used to form a network of interesting fan expressions. In the following, the exploratory pattern was formed in an overarching theme called the attractive art of expression. The organizing themes were 1) related to pre-performance (mastering the content, creating interest, summarizing,...) , 2) related to during performance (creativity, appropriate tone, speed of speech,...) and 3) related to post-implementation (popularity, power of apology, power of leadership,...) was divided and as a result, the exploratory model was formed in an overarching theme called the art of attractive expression.

Keywords: Art of expression, Teaching, Husserli's phenomenology, Elementary school students, Classroom management

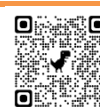
© 2019 Journal of New Approach to Children's Education (JNACE)

This work is published under CC BY-NC 4.0 license.

© 2022 The Authors.

How to Cite This Article: Tabatabayi, SZ & Keshtkar, F. (2025). Analyzing the Lived Experiences of Elementary Teachers of the Attractive Oratorical Skill In Schools: a Phenomenological Study. *JNACE*, 7(1): 99-108.

واکاوی تجارب زیسته ی معلمان ابتدایی از فن بیان جذاب در مدارس: یک مطالعه پدیدارشناسانه

سیده زهرا طباطبائی^{۱*}، فاطمه کشت کار^۲

^۱ دانشجوی روانشناسی تربیتی، دانشگاه فاطمیه شیراز، شیراز، ایران

^۲ دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران

* نویسنده مسئول: zhrbtbyi@gmail.com

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۳/۱۱/۰۹

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۳/۰۵/۳۱

چکیده

تکنیک‌های بیانی که معلمان به کار می‌گیرند برای تعاملات آموزشی مؤثر بسیار مهم هستند و می‌توانند به طور قابل توجهی بر مشارکت دانش‌آموز و نتایج یادگیری تأثیر بگذارند. هدف پژوهش حاضر، بررسی تجارب زیسته معلمان مدارس (دولتی) ابتدایی شیراز از فن بیان جذاب بود. این پژوهش از نوع کیفی و روش مورد استفاده، پدیدارشناسی هوسرلی بود. مشارکت‌کنندگان در پژوهش ۱۰ نفر از معلمان دارای تجربه تدریس در مناطق مرکزی و حومه شیراز سال ۱۴۰۲ بودند با رویکرد نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. روش گردآوری داده‌های این پژوهش، مصاحبه نیمه ساختاریافته بود. برای سنجش اعتبار اولیه داده‌ها از معیارهای قابل قبول بودن و قابلیت اعتماد بودن داده‌های کیفی استفاده شد. پس از کدگذاری داده‌ها از روش تحلیل مضمون برای تشکیل شبکه مضامین فن بیان جذاب استفاده شد. در ادامه الگوی اکتشافی در یک مضمون فراگیر به نام فن بیان جذاب شکل گرفت. مضامین سازمان دهنده عبارت بودند از (۱) مرتبط با پیش از اجرا (تسلط بر محتوا، ایجاد علاقه، خلاصه نویسی و ...)، (۲) مرتبط با حین اجرا (اخلاقیت، لحن مناسب، سرعت کلام و ...) و (۳) مرتبط با پس از اجرا (محبوبیت، قدرت عذرخواهی، قدرت رهبری و ...) تقسیم بندی گردید و در نتیجه الگوی اکتشافی در یک مضمون فراگیر به نام فن بیان جذاب شکل گرفت.

واژگان کلیدی: فن بیان، تدریس، پدیدار شناسی هوسرلی، دانش آموزان دبستانی، مدیریت کلاس

تمامی حقوق نشر برای فصلنامه رویکردی نو بر آموزش کودکان محفوظ است.

شیوه استناد به این مقاله: طباطبائی، سیده زهرا؛ کشت کار، فاطمه. (۱۴۰۴). واکاوی تجارب زیسته ی معلمان ابتدایی از فن بیان جذاب در مدارس: یک مطالعه پدیدارشناسانه. فصلنامه رویکردی نو بر آموزش کودکان، ۷(۱): ۹۹-۱۰۸.

مقدمه

مهارت‌های عمومی دانش‌ها و مهارت‌ها را هنرمندانه ترکیب کرده و با کمک آن‌ها تدریس اثربخش را طراحی و در کلاس ارائه کند (گرگانی، مطلبی و ورکانی و کلاته میمری، ۱۳۹۰). این هنر تک بعدی نیست بلکه ماهیت آن در براینده متغیرهای گوناگون در یک شبکه شامل عوامل خرد و کلان شکل می‌گیرد.

امروزه آموزش و پرورش نقطه توجه خود را از تدریس به یادگیری هدایت کرده است. لازمه این نوع نگرش توجه به تدریس اثربخش و کارآمد است (موسوی، ۱۳۹۱). تدریس فرآیندی است که برای اثربخش و موفق بودن آن، نیازمند توانمندی‌ها و

پذیرد که یک ((موقعیت مکانی)) را می توان در قالب مثلثی تجسم کرد: ۱-منش ۲-روش ۳-توانش (روحانی، ۱۴۰۲). بنابراین معلمان باید دانش کافی درباره فراگیران، موضوع تدریس و نیز روش های تدریس مناسب داشته باشند (شیخی فینی، زارعی و سعادت زاده، ۱۳۹۲). برای بیان مفهوم تدریس اثربخش، شناخت مفاهیم تدریس، تدریس خوب و تدریس باکیفیت امری ضروری است (شعبانی، ۱۳۹۰). تدریس اثربخش، تدریسی است که فراگیران در آن در حد قابل قبولی دانش و مهارت های تدریس شده را کسب کنند (کار، ماخر و دیگران، ۱۳۸۷). این تدریس به عنوان تدریسی که بر یادگیرندگان تمرکز دارد، شناخته می شود. جزء اول مجموعه ای از مهارت ها و روش های حرفه ای است و جزء دوم زمینه هایی است که تدریس در آن اتفاق می افتد (Devlin & Samarawickrema, 2010). یک معلم با ویژگی های خود می تواند موجب تسهیل فرایند آموزش شده و حتی نقص کتاب درسی و کمبود امکانات آموزشی را جبران کند یا، بهترین موقعیت و موضوع تدریس را با عدم توانایی به محیط غیرفعال و غیرجذاب بدل کند (عابدینی، کمال الدینی، عابدینی و آقاملایی، ۱۳۸۸). معلم موفق به دنیا نمی آید بلکه برای اثربخش بودن باید دانش و مهارت های مورد نیاز را به دست آورد و نیز بتواند آن ها را در زمان مناسب و به شیوه مطلوب به کار گیرد (اندرسون، ۱۳۸۴). لندن معتقد است که برای افزایش کیفیت تدریس مدرسان، ضروری است که مدرسان از فاکتورها و ملاک های مرتبط با توسعه حرفه ای خود به عنوان یک مدرس آگاه شوند (Chien, 2007). ارتباط موضوعی اساسی و حیاتی است، زیرا کلیه جوامع بشری اعم از سنتی و متمدن، از طریق ارتباطات به تبادل و انتقال اطلاعات، اندیشه ها، نگرش ها، احساسات، عقاید، آرزوها و تجارب خویش به همدیگر اقدام می کنند (شیروانیان، شاقلیان و براتپور، ۱۴۰۱). فن بیان از دو کلمه فن (به معنای راه و روش / تکنیک / هنر) و بیان (به معنای روش ابراز کردن سخن) تشکیل شده است. هرکس قابلیت استفاده از زبان را دارد به فن بیان نیاز دارد (بهنام فر، ۱۳۹۲). هنگامی که سخن می گوئیم، باید مطلب را برای دیگران واضح و روشن کنیم تا معنای حرف ما را به درستی دریابد. یکی از مهارت های ارتباطی فن بیان است. مهارت های ارتباطی به رفتار و اعمالی گفته می شود که شخص از طریق آنها، قادر خواهد بود به نحوی با دیگران ارتباط برقرار کند که به ایجاد پاسخ های مثبت و پرهیز از عکس العمل های منفی منجر شود. برخی مهارت های مربوط به ارائه یک سخنرانی خوب از شخصیت سخنران نشأت می گیرد، اما برخی دیگر را بدون شک می توان تمرین کرد و آموخت (شیروانیان و همکاران، ۱۴۰۱). روش سخنرانی در نظام آموزشی ما سابقه ای طولانی دارد. با وجود روش های

مختلف آموزشی، هنوز روش سخنرانی پر طرفدارترین روش آموزشی در اکثر مراکز آموزشی است. یادگیری به این شیوه در برخی شرایط و انتقال علوم تجربی مناسب ترین روش است. نحوه و شرایط استفاده از روش های تدریس ضعف یا قوت آن روش را نشان می دهد (بهنام فر، ۱۳۹۲). در سخنرانی ارائه مفاهیم شفاهی از طرف آموزش دهنده و یادگیری از طریق گوش کردن و یادداشت برداری از طرف فراگیر انجام می شود (شیروانیان و همکاران، ۱۴۰۱). فن بیان معلم یا فن بیان لازم برای تدریس یکی از جذاب ترین و مهم ترین هنرهاست. یکی از مهم ترین مهارت های مورد نیاز، برای کسانی که به فعالیت های آموزشی می پردازند، توانایی برقراری یک ارتباط صحیح با فراگیران است. چنانچه این رابطه به خوبی برقرار شود، هدف های آموزشی و یادگیری با کیفیت و سهولت بیشتری تحقق می یابند (شیروانیان و همکاران، ۱۴۰۱). اگر مدرسی با معلومات بسیار بالا در زمینه تحصیلی خود، قادر به انتقال مناسب مطالب نباشد؛ به عنوان یک مدرس اثربخش در نظر گرفته نخواهد شد. البته این موضوع هم صادق است که با گذشت زمان و افزایش سابقه تدریس و البته تکرار مطالب و در نتیجه "تسلط ناخودآگاه"، کیفیت ارائه مطالب و "بیان" بهبود می یابد (بهنام فر، ۱۳۹۲). Rink & Hall (2008) در پژوهشی مولفه های تدریس اثربخش را شامل زمان یادگیری آموزشی، نقش های مدیریتی، ارتباطات و مهارت های تدوین محتوا توسط معلم بیان می کنند. Rink & Hall (2008) در پژوهشی مولفه های تدریس اثربخش را شامل زمان یادگیری آموزشی، نقش های مدیریتی، ارتباطات و مهارت های تدوین محتوا توسط معلم بیان می کنند. Scheeler (2008) در مطالعات خود به مدلی با چهار عامل در تدریس اثربخش دست یافت که عبارتند از ارائه بازخورد فوری و بلافاصله، آموزش به منظور تسلط بر حفظ و افزایش رفتارهای مطلوب، برنامه ریزی برای تعمیم آنها، ارائه بازخورد به عملکرد معلمان در موقعیت کلاس درس. Klassen & Tze (2014) در پژوهشی این یافته ها را بیان کرد که بین دو ویژگی روانشناختی معلمان (ویژگی های شخصیتی و خودکارآمدی) با اثربخشی تدریس رابطه ای معنی دار وجود دارد. Huang & Lin (2014) در پژوهشی به این نتیجه دست یافتند شخصیت کاریزماتیک معلمان (شامل: دانش، ویژگی- های شخصیتی، فنون تدریس و شوخ طبعی) بر تدریس اثربخش در کلاس اثر دارد. سیورا در پژوهشی اعلام کرد که مهارت سخنوری منحصر به فرد است و در هر فرد به عزت نفس و دیدگاه هرکس درباره ی خود بستگی دارد. همچنین بیان کرد که هر مدرسی باید دائماً موارد زیر را زیر نظر داشته باشد : - هنر انتخاب کلمات و عبارات مناسب؛ - آگاهی از

شرکت کنندگان پژوهش

مشارکت کنندگان بالقوه پژوهش حاضر شامل معلمان ابتدایی در مدارس دولتی شیراز بوده که با رویکرد هدفمند و روش نمونه گیری معیار، معلمانی انتخاب شدند که معلمانی انتخاب شدند که حداقل ۵ سال تجربه کاری در مدارس را داشتند. مشارکت کنندگان پژوهش ۱۰ نفر از معلمان ابتدایی که معیار شرکت در پژوهش را دارا بودند از افرادی که شرایط ورود به پژوهش را داشتند مصاحبه به عمل آمد. پایان نمونه گیری با اشیاع نظری تعیین شد. اما محقق به منظور اطمینان از رسیدن به نقطه اشیاع مصاحبه را به تعداد چند نفر زیادتیر ادامه داد. در جدول ۱ مشخصات جمعیت شناختی مشارکت کنندگان ارائه شده است.

جدول ۱: مشخصات مشارکت کنندگان پژوهش

کد	جنسیت	رشته تحصیلی	پایه تدریس	سابقه خدمت
۱	زن	آموزش ابتدایی	اول ابتدایی	۱۱ سال
۲	زن	آموزش ابتدایی	سوم ابتدایی	۷ سال
۳	زن	آموزش ابتدایی	چهارم ابتدایی	۶ سال
۴	زن	فقه و علوم قرآنی	ششم ابتدایی	۲۰ سال
۵	زن	فلسفه	سوم ابتدایی	۱۵ سال
۶	زن	آموزش ابتدایی	اول ابتدایی	۱۵ سال
۷	زن	آموزش ابتدایی	چهارم ابتدایی	۵ سال
۸	زن	آموزش ابتدایی	ششم ابتدایی	۵ سال
۹	زن	آموزش ابتدایی	ششم ابتدایی	۱۸ سال
۱۰	زن	آموزش ابتدایی	اول ابتدایی	۵ سال

سازمان دهنده شکل گرفت. به عبارتی دیگر، در کدگذاری، کدهای اولیه با یکدیگر مقایسه و ضمن ادغام موارد مشابه، دسته هایی که به یکدیگر مربوط می شدند حول مضمون سازمان دهنده موارد مؤثر بر فن بیان، تأثیرات بر تدریس و راه های کسب فن بیان جذاب دسته بندی کرد و در نهایت الگوی تجارب معلمان ابتدایی از فن بیان شکل گرفت. در این پژوهش ملاحظات اخلاقی شامل آگاه نمودن مشارکت کنندگان از ضبط و ثبت مصاحبه، کسب اجازه، بازخورد نتایج تحلیل به مشارکت کنندگان، پس از تحلیل مضامین مصاحبه، احترام به دیدگاه های مشارکت کنندگان، حفظ رازداری و عدم افشای هویت آنان رعایت گردید.

یافته ها

از ترکیب ۶۷ کد اولیه، ۲۱ مضمون پایه، ۳ مضمون سازمان دهنده و یک مضمون فراگیر شکل گرفت

موضوع مورد بحث؛- ارائه ماهرانه مطالب در رابطه با اهداف آموزشی و شناختی (سیورا، ۱۴۰۲). بر این اساس، پژوهش حاضر به دنبال پاسخگویی به این سوال است که معلمان ابتدایی شیراز بر اساس تجارب زیسته ی خود، میزان تاثیر فن بیان و عوامل مؤثر بر آن را چگونه توصیف می کنند؟

روش پژوهش

روش مورد استفاده در این پژوهش از نظر طرح شناسی، کیفی^۱ و از نوع پدیدارشناسی هوسرلی^۲ است.

روش جمع آوری داده ها

در پژوهش حاضر گردآوری داده ها با استفاده از مصاحبه نیمه ساختاریافته صورت پذیرفته است. برای اعتباریابی چهارچوب کیفی، به دست آمده از معیارهای قابل قبول بودن (Credibility)، از روش همسوسازی استفاده شد و سعی شده است با جمع آوری داده های کافی از منابع چندگانه، این باورپذیری را ایجاد نمود و قابل اعتماد بودن (Trustibility) این معیار در حقیقت به ثبات نتایج در زمان و شرایط مختلف اشاره دارد و معادل پایایی در تحقیق کمی است، استفاده شد. اعتباریابی برای داده های جمع آوری شده مورد بررسی قرار می گیرد. در این فرایند داده های حاصل از مصاحبه در قالب جدول کدهای اولیه تنظیم و سپس داده های مذکور مورد تحلیل قرار گرفت. در مرحله اول داده های پر تکرار و حاوی مضامین مهم و کلیدی طی فرایند مقایسه مستمر و بر اساس وجوه تشابه و طی فرایند مقایسه مستمر به طبقه کلی تر و انتزاعی تر تقسیم شدند و به این ترتیب مضامین

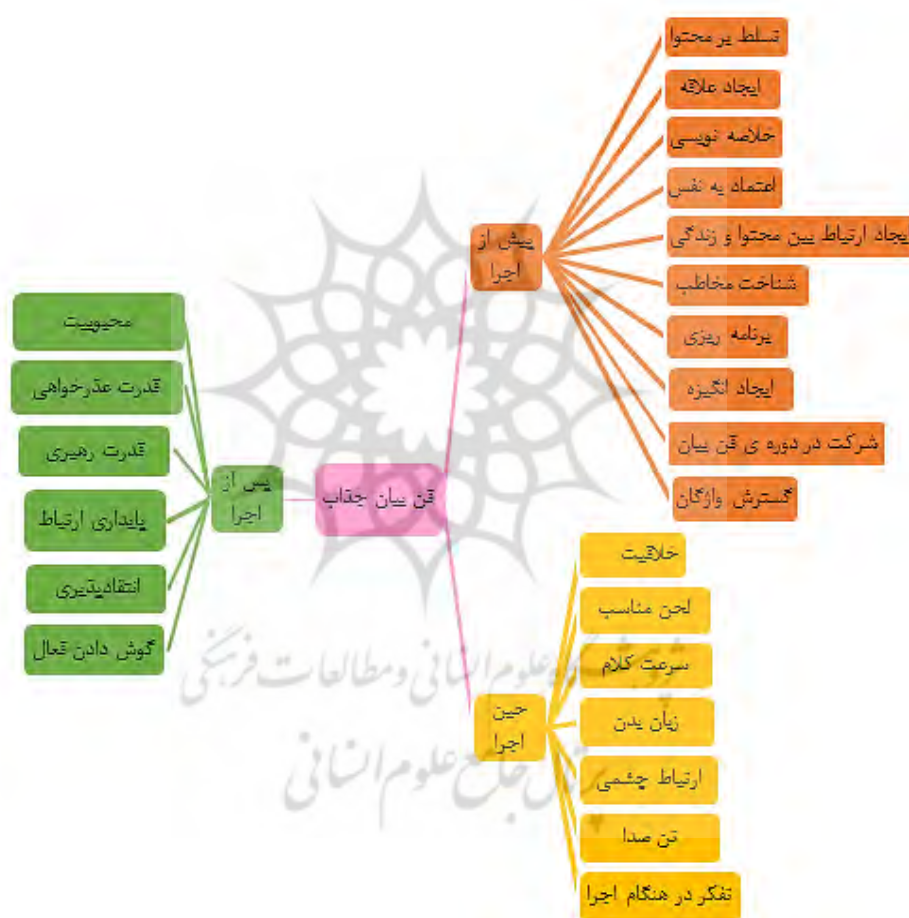
جدول ۲: ترکیب ۶۷ کد اولیه، ۲۱ مضمون پایه، ۳ مضمون سازمان دهنده و یک مضمون فراگیر

کدهای اولیه	مضامین پایه	مضامین سازمان دهنده	مضمون فراگیر
تسلط کافی بر مطلب (۳۵) البته همه اینها مستلزم تسلط بر مطلبی هست که قصد ارائه دارید. (کد ۴۹) بر آنچه می‌خواهید تدریس کنید مسلط باشید، نه تنها به میزان لازم بلکه به میزان کافی، تا در بیشتر شرایط بتوانید پاسخگو باشید. (کد ۶۰)	تسلط بر محتوا	پیش از اجرا	فن بیان جذاب
دانش آموز را کنجکاو کند. (کد ۹) ذهنش را آماده کند تا مفهوم را متوجه شود. (کد ۱۰) به مخاطب باید علاقه داشت و دلی کارکرد و نباید فقط برای حقوق و بیمه و غیره که کسی بخواهد به خاطر حقوق و مزایای پایین از کیفیت کارش بکاهد. (کد ۳۸) ارتباط صمیمی (کد ۳۲) ارتباط دوطرفه (کد ۳۹) زمانی یک معلم انرژی بالایی دارد یا یک مبحث را دوست دارد؛ با اشتیاق زیاد تدریس می‌کند. (کد ۴۵) تجربه خودم این گونه بوده است؛ زمانی که بیان شیوا، واضح و گویا و با اشتیاق تدریس می‌کنم، بچه‌ها جذب درس می‌شوند برعکس زمانی که خودم انرژی ندارم و نکات فن بیان جذاب را رعایت نمی‌کنم، بچه‌ها خسته می‌شوند. (کد ۴۶) علاقه قلبی به مبحث و مهم شماردن آن (کد ۴۷) من بشخصه در هیچ آموزشگاهی این فن رو نیاموختم، بلکه فکر می‌کنم عشق به معلمی و علاقه وافر به میهن و امید به آینده این هنر را به من آموخته تادانش آموزانی پرورش بدم. (کد ۵۱) در یک کلام شاد و پر انرژی باشید. لبخند شما معجزه می‌کند. (کد ۶۶)	ایجاد علاقه		
دایره واژگانی گسترده (کد ۱۸) هرچه واژه‌های بیشتری بلد باشی، بهتر می‌توانی صحبت کنی. (کد ۲۲) استفاده از واژه مناسب (کد ۴۲)	گسترش دایره واژگان		
زیاد مطلب طولانی نباشد. (کد ۱۱) سعی کنید به اختصار و کامل حق مطلب را ادا کنید و از اطاله کلام بپرهیزید مگر اینکه از شما خواسته بشود، بیشتر توضیح دهید. (کد ۶۲)	خلاصه نویسی		
اعتماد به نفس داشتن (کد ۲۷) اعتماد به نفس بالا (کد ۳۴) آن قدر اعتماد به نفس داشته باشید که به ندانستن برخی موضوعات اقرار کنید و راهکاری برای یافتن پاسخ داشته باشید. (کد ۶۱)	اعتماد به نفس		
فن بیان جذاب ما به گونه‌ای باشد که زندگی روزمره افراد در ارتباط باشد؛ چون در زمان حال بچه‌ها با رسانه‌های مختلفی در ارتباط اند که این رسانه‌ها هم از ابزارهای مختلف صوتی برای جذب بچه‌ها استفاده می‌کنند. (کد ۶۱)	ایجاد ارتباط بین محتوا و زندگی		
برای معلمان مهم است که دوره فن بیان و صداسازی را بگذرانند و صدایشان را متناسب با مطلب کنند و اصول اولیه را آموخته باشند. (کد ۱۹) از نظر من یکی از واحدهای درسی دانشگاه باید همین موضوع باشد. (کد ۲۰) شرکت در کلاس‌ها و دوره‌ها می‌تواند تأثیرگذار باشد. (کد ۳۹)	شرکت در دوره فن بیان		
شرایط روحی دانش آموزان (کد ۵۵) شناخت دانش آموزان (کد ۵۷)	شناخت مخاطب		
با برنامه وارد کلاس بشوید. (کد ۶۴) و زمان بندی کردن برای ارائه مطالب (کد ۶۵)	برنامه ریزی		

	حین اجرا	تن صدا	تن صدا (کد ۸) تن مناسب کلام (کد ۱۲) در همایشی بودم که جمعیت زیاد بوده و سروصدای زیادی بوده با یک تکنیک ساده بالا و پایین کردن تن صدا توجه افراد به موضوع جلب شده. (کد ۱۴) تن صدا که یکنواخت نباشد. (کد ۱۵) لحن صدا و تن صدا (کد ۲۴) معلمی داشتم که هندسه درس می‌دادند. خیلی خوب بلد بودند که با استفاده از کم‌وزیاد کردن صدایشان، تدریس کنند. (کد ۴۰) بارها یادم می‌آید که مشغول نوشتن بودم یا حواسم پرت بوده، یک‌صدای آرام که انگار در گوشی صحبت می‌کنند توجه من را جلب کرده و من را کنجکاو می‌کرد که چیزی را آرام به کسی می‌گویند درحالی‌که داشتند یک نکته را به کل کلاس می‌گفتند. در تدریسم هم حتماً از این نکته استفاده می‌کنم. (کد ۴۱) یکنواخت نبودن تن صدا (گاهی شوخی کردن گاهی جدی بودن) (کد ۳۰)
		زبان بدن	استفاده از زبان بدن (در کلمات مانند بیابان، زیارت، زیاد و خوا استثنا و اُ استثنا یک رمزی برای بچه‌ها با استفاده از زبان بدن تعیین کردم). (کد ۵) حالت چهره معلم (کد ۶) حالت چهره تأثیرگذار هست. (کد ۲۳) زبان بدن مناسب (کد ۳۳)
		ارتباط چشمی	نگاه‌های چشمی، زبان بدن در کنار فن بیان قطعاً تأثیرگذار خواهد بود. (کد ۲۵) میمیک چهره من (کد ۵۲) زاویه نگاهم و زبان بدنم دقت کنند و بیاموزند. (کد ۵۳) ارتباط چشمی با آنها رو فراموش نکنید. (کد ۵۸) نگاه‌های چشمی (کد ۵۹)
		سرعت کلام	سرعت کلام (کد ۷)
		لحن مناسب	لحن مناسب (کد ۳) فن بیان رسا (کد ۴) شیوه مناسب بیان (کد ۱۳) لحن کلام متناسب با موضوع (کد ۱۶) ساده‌گویی (کد ۲۸) تغییر لحن و خجالت‌نکشیدن از اینکه گاهی کودکانه صحبت کند. (کد ۳۸) گویا و روان صحبت کردن (کد ۴۸) درشتی و نرمی به هم در به است. موقعیت رو شما باید تشخیص بدید که کجا با قاطعیت صحبت کنید و کجا کلام لین بهره ببرید، کجا لحتنان حماسی باشی و کجا از موضع احساسی وارد بشوید. (کد ۵۴)
		خلاقیت	از نمایش خلاق و قصه‌گویی استفاده کردم. (کد ۲) بنظرم آغاز کلاس به شیوه متفاوت می‌تواند بخشی از فن بیان جذاب باشد. (کد ۱۳) به نظر من برای جذاب‌تر بودن تدریس، در کنار فن بیان مناسب باید خلاقیت داشته باشد. (کد ۲۱) در قالب قصه گفتن مطالب. (کد ۲۹) از تصاویر، اشکال مختلف یا حتی یک نقاشی ساده هم‌زمان با صحبت کردن استفاده کردم. (کد ۳۷) استفاده از کلمات و مثال‌های ملموس برای شنونده (کد ۳۶) استفاده از واژه مناسب (کد ۴۳)
		تفکر در حین اجرا	با تفکر صحبت کردن (کد ۱۷) مکت‌کردن به‌موقع برای فرصت فکر کردن دادن (کد ۴۴)

	پس از اجرا	قدرت عذرخواهی	در صورت پیش آمدن خطایی از طرف شما، قدرت پوزش خواهی را داشته باشید. (کد ۶۳)
		محبوبیت	دقت کردم متوجه شدم بچه‌ها بیشتر من را دوست دارند و بیشتر به سمت من می‌آیند. (کد ۳۲) بیان خوب محبوبیت می‌آورد و محبوبیت، موفقیت می‌آورد. شاه‌کلید اصلی برای یک معلم بیان خوب است. (کد ۳۱)
		پایداری ارتباط	ارتباطی که تا سال‌های سال بین دانشجو و استاد یا دانش‌آموزان و معلم باقی می‌ماند نشان از همین تأثیر هست. (کد ۵۰)
		قدرت رهبری	کاریزما و قدرت رهبری را در خود تقویت کنید. (کد ۵۶)
		انتقادپذیری	در برابر نقدهای دیگران باید انعطاف‌پذیر بود. (کد ۶۷)

با استفاده از مضامین فراگیر، سازمان‌دهنده و پایه ارائه شده در مرحله قبل اقدام به ترسیم شبکه مضامین فن بیان جذاب از دیدگاه معلمان شد که در قالب شکل ۱ نشان داده شده است.

شکل ۱: شبکه مضامین فن بیان جذاب از دیدگاه معلمان ابتدایی

بحث و نتیجه گیری

هدف از انجام این پژوهش پدیدارشناسانه، واکاوی تجارب زیسته معلمان مدارس ابتدایی شهر شیراز از فن بیان جذاب بوده است. نتیجه‌گیری شد که از دید معلمان، برای فن بیان جذاب سه‌گام را می‌توان تعیین کرد؛

۱. گام پیش از اجرا که شامل تسلط بر محتوا، ایجاد علاقه، خلاصه نویسی، اعتماد به نفس، ایجاد ارتباط بین محتوا و زندگی، شناخت مخاطب، برنامه ریزی، ایجاد انگیزه، گسترش واژگان و شرکت در دوره ی فن بیان است، که با پژوهش (رحیمی و ایمان‌پور، ۱۳۹۶) همسویی دارد. این پژوهش بیان کرد که برای اینکه سخنران موفق و برجسته ای باشید باید

بیان استفاده کند هم محبوبیت بیشتری کسب می‌کند و هم رابطه پایداری برقرار خواهد کرد هم چنین در صورت اشتباه و خطا، معلم باید قدرت عذرخواهی و داشته و انتقادپذیر باشد.

موازین اخلاقی

در این مطالعه اصول اخلاق در پژوهش شامل اخذ رضایت آگاهانه از شرکت کنندگان و حفظ اطلاعات محرمانه آنها رعایت گردیده است.

تشکر و قدردانی

پژوهشگران مراتب قدردانی و تشکر خود را از کلیه شرکت کنندگان این پژوهش که با استقبال و بردباری، در روند استخراج نتایج همکاری نمودند، اعلام می‌دارند.

تعارض منافع

نویسندگان این مطالعه هیچ گونه تعارض منافی در انجام و نگارش آن ندارند.

واژه نامه

1. Qualitative
2. Husserlian phenomenology

۱. کیفی
۲. پدیدارشناسی هوسرلی

منابع فارسی

- اندرس، لورین دبلیو. (۱۳۸۴). افزایش اثربخشی معلمان در فرایند تدریس، ترجمه محمدامینی، تهران، انتشارات مدرسه.
- بهرام‌پور، محمد پیام. (۱۳۹۵). چطور مثل استیو جابز سخنرانی کنیم؟ بهنام فر، رضا. (۱۳۹۲). فن بیان در تدریس؛ عنصر فراموش شده. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، ۷(۱۱۳)، ۶۲۳-۶۲۵.
- رابینز، استیون پی؛ جاج، تیموتی. (۱۳۹۴). رفتار سازمانی، ترجمه مهدی زارع، تهران، فرهنگی، چاپ ششم.
- رحیمی، غلامرضا؛ ایمان‌پور، قربانعلی. (۱۳۹۶). چگونه یک سخنرانی خوب ارائه دهیم. نشریه علمی رویکردهای پژوهشی نوین مدیریت و حسابداری، ۱(۲)، ۸۳-۹۴.
- روحانی، نوگل. (۱۴۰۲). تدریس ترازمند ۱۰۱ آموزه برگرفته از تجارب زیسته آموزشی. نشریه تدبیر. (۳۳۱): ۷۹-۸۱.
- شعبانی، حسن. (۱۳۹۱). مهارت‌های آموزشی (روش‌ها و فنون تدریس)، تهران: سمت.
- شیخی فینی، علی‌اکبر؛ زارعی، اقبال؛ سعادت‌زاده، سمیه. (۱۳۹۲). تأثیر روش تدریس مشارکتی با تأکید بر جرئت‌آموزی (بیانی) بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان در درس دین و زندگی. پژوهش‌های آموزش و یادگیری، ۲(۳): ۳۶۰-۳۵۱.

تمرین کنید. همه چیز را تست کنید. شرایط و موقعیت را کنترل کنید. برای پیش آمدهای ممکن آماده باشید و برنامه ریزی کنید. (Tarsi (2014) در پژوهشی عنوان کرد که همه ما صحبت‌های سخنرانان تحصیل کرده و در عین حال کسل کننده ای را شنیده ایم که از واژه‌های بی نظیری استفاده می‌کنند اما پیامشان تأثیر گذار نیست. پس واژه‌ها به تنهایی کافی نیستند. مخاطبان را بررسی کنید و بدانید که به چه چیزهایی نیاز دارند. اگر مخاطب شما مرد باشند یا زن یا تلفیقی از آنها، یقیناً تغییراتی در برنامه شما پیش خواهد آمد (بهرام‌پور، ۱۳۹۵).

۲. گام حین اجرا که شامل خلاقیت، لحن مناسب، سرعت کلام، زبان بدن، ارتباط چشمی، تن صدا و تفکر در هنگام اجرا است، که با مقاله ی (میرزاسلیمانی و طالبی، ۱۳۹۲) هماهنگ است. (رابینز و جاج، ۱۳۹۴) در پژوهشی بیان کردند هر وقت پیامی را به صورت شفاهی منتقل می‌کنید پیام غیر شفاهی نیز به همراه آن ارسال می‌شود. که این نشان از اهمیت زبان بدن در هنگام صحبت کردن است. لحن و سرعت کلام شما بر چگونگی پاسخ شنونده به شما تأثیر می‌گذارد. باید به شنونده خود فرصت و زمان بدهید تا آنچه را که گفته اید را بفهمند. (رحیمی و ایمان‌پور، ۱۳۹۶)

۳. گام پس از اجرا که شامل قدرت رهبری، قدرت عذرخواهی، محبوبیت، پایداری ارتباط و انتقادپذیری است، که با پژوهش (صیامیان، بالاغفاری، علیگلبنیدی، رضائزاد، شریفی نیک، شهرابی و قاضی زاده، ۱۳۹۱) هماهنگ است. در این پژوهش انتقادپذیری و استفاده از فناوری اطلاعات در کلاس را نیز یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های استاد خوب عنوان کردند. مطالعه (Bergman & Gaitskill (1990 نشان داد که دانشجویان به مهارت‌های ارتباطی اساتید اهمیت بیشتری می‌دهند.

در نهایت به این نتیجه می‌رسیم که این پژوهش با بررسی فن بیان جذاب‌مراحلی را برای بهبود فن بیان مطرح کرد ما باید پیش از اجرا، حین اجرا و پس از اجرا ما باید روی فن بیان خودمان کنترل داشته باشیم. بهتر است معلم پیش از ورود به تدریس برنامه‌ریزی داشته باشد، مطالب را خلاصه‌نویسی کند و بر آن مسلط باشد و مطالب را با شناختی که از مخاطب دارد، مهیا کند. سعی کند پیش از تدریس در دانش‌آموزان انگیزه ایجاد و آن‌ها را کنجکاو کند. در دوره‌های فن بیان شرکت کند. با مطالعه و گوش‌دادن به تدریس‌ها و سخنرانی‌ها، دایره واژگان خود را گسترش دهد و سعی کند با اعتمادبه‌نفس صحبت کند. پیشنهاد می‌شود که معلم در حین اجرا از لحن مناسب، سرعت کلام متناسب با مطلب و سن مخاطب، زبان بدن، ارتباط چشمی و تن صدا استفاده کند. در تدریس خود از خلاقیت استفاده کند تا بر جذابیت فن بیانش افزوده شود. اگر بتواند به‌خوبی از فن

- Bergman, K., Gaitskill, T. (1990). Faculty, and student perceptions of effective Clinical teachers: a extension study. J. Prof. Nurs, 6(1) 33-44.
- Chien, Te-King. (2007). Using the Learning Satisfaction Improving Model to Enhance the Teaching Quality, Quality Assurance in Education, 15(2), 192-221.
- Devlin, M., Samarawickrema. (2010). The criteria of effective teaching in a changing higher context. Higher education Research & development, 29(2): 111-124.
- Gorgani, T., Motlabi Varkani, A., Kalateh-e-Mimari, H. (2011), Comparison of Insight Research, Problem Solving and Teaching Process among Trained and Untrained Teachers in Action Research Course in Mazandaran Province in Academic Year 2007-2008, Quarterly Journal of Educational Management Research, Year 3, Issue 1, (Continuous 9), 135-158. [Persian]
- Huang, Y. C., & Lin, S. H. (2014). Assessment of charisma as a factor in effective teaching. Educational Technology & Society, 17 (2), 284-295.
- Kar, D., Makher, Fenster. et al. (2008). Advanced Teaching Methods, translated by Hashem Fardanesh, Tehran, Kavir Publications. [Persian]
- Klassen, R. M., & Tze, V. M. C. (2014). Teachers' self-efficacy, personality, and teaching effectiveness: A meta-analysis. Educational Research Review, 12, 59-76.
- Mirza Soleimani, M., Talebi, M. (2013). The importance of rhetoric in medical education. Iranian Journal of Education in Medical Sciences. 13(9): 782-783. [Persian]
- Mousavi, F. (2012). Studying the extent of the use of effective teaching components by third-year middle school teachers in Malayer city in the academic year 2014-2015, Master's thesis in the field of history and philosophy of education. Faculty of Literature and Humanities. Malayer University. [Persian]
- Rahimi, G., Imanpour, A. (2017). How to Give a Good Speech. Scientific Journal of New Research Approaches in Management and Accounting, 1(2), 83-94. [Persian]
- Rink, J. E., & Hall, T. J. (2008). Research on effective teaching in elementary school physical education. The Elementary School Journal, 108(3), 207-218.
- شیروانی، نسرين؛ شاقلیان، علیرضا؛ براتیپور، ایران. (۱۴۰۱). هنر خوب حرف زدن (تقویت فن بیان و سخنرانی). فصلنامه بهروز، ۳۳(۱۱۴)، ۲۲-۲۵.
- صیامیان، حسن؛ بالاغفاری، آریتا؛ علیگلبنندی، کبری؛ رضائزاد، سیده فرشته؛ شریفی نیک، مریم؛ شهرابی، افسانه؛ و قاضی زاده، زینب. (۱۳۹۱). ویژگی های یک استاد خوب از دیدگاه دانشجویان. مجله دانشگاه علوم پزشکی مازندران (نامه دانشگاه)، ۲۲(۹۶)، ۱۰۶-۱۱۳.
- کار، دیوید؛ ماخر، فنستر و دیگران. (۱۳۸۷). روش های تدریس پیشرفته، ترجمه هاشم فاردانesh، تهران، انتشارات کویر.
- گرگانی، تقی؛ مطلبی ورکانی، ابوطالب؛ کلاته میمری، حسین. (۱۳۹۰). مقایسه بینش پژوهشی، حل مسئله و فرایند تدریس در بین معلمان آموزش دیده و آموزش ندیده دوره اقدام پژوهی در استان مازندران در سال تحصیلی، ۸۷-۸۸ فصلنامه تحقیقات مدیریت آموزشی، سال سوم، شماره یکم، (پیاپی ۹)، ص ۱۵۸-۱۳۵.
- عابدینی، سمیرا؛ کمال الدین، حسام الدین؛ عابدینی، صدیقه؛ آقا ملایی، تیمور. (۱۳۸۸). معیارهای یک استاد خوب دانشگاهی از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان، مجله پزشکی هرمزگان، سال چهارم، شماره سوم، ص: ۲۴۵-۲۴۱.
- میرزا سلیمانی، مهدخت؛ طالبی، محمدابراهیم. (۱۳۹۲). اهمیت فن بیان در آموزش پزشکی. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی. ۱۳(۹): ۷۸۳-۷۸۲.
- موسوی، فاطمه. (۱۳۹۱). بررسی میزان به کارگیری مؤلفه های تدریس اثربخش توسط دبیران سال سوم مقطع متوسط شهر ملایر در سال تحصیلی، ۹۰-۸۹ پایان نامه کارشناسی ارشد رشته تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش. دانشکده ادبیات و علوم انسانی. دانشگاه ملایر.

فهرست منابع

- Abedini, S., Kamal-eddin, H., Abedini, S., Agha Mollaei, T. (2009), Criteria for a good university professor from the perspective of students of Hormozgan University of Medical Sciences, Hormozgan Medical Journal, Year 4, Issue 3, pp. 245-241. [Persian]
- Anderson, L. (2005). Increasing the Effectiveness of Teachers in the Teaching Process, Translated by Mohammad Amini, Tehran, Madrasah Publications. [Persian]
- Bahrampour, M. P. (2016), How to Give a Speech Like Steve Jobs? [Persian]
- Behnam Far, R. (2013), Art of Speaking in Teaching; The Forgotten Element. Iranian Journal of Education in Medical Sciences, 13(7), 623-625. [Persian]

- preparation. Journal of Behavioral Education, 17(2), 145-159.
- Shabani, H. (2012), Educational Skills (Teaching Methods and Techniques), Tehran: Samt. [Persian]
- Sheikhi Fini, A. A., Zarei, A., Saadatzaheh, S. (2013). The Effect of Participatory Teaching Method with Emphasis on (Expository) Course on Students' Academic Progress in Religion and Life. Research on Education and Learning. 2 (3): 360-351. [Persian]
- Shirvani, N., Shaqlian, A., Baratpour, A. (2014). The Art of Good Speaking (Strengthening the Art of Speaking and Lectures). Behvarz Quarterly, 33(114), 22-25. [Persian]
- Robbins, Steven P., Judge, T. (2015). Organizational Behavior, Translated by Mehdi Zare, Tehran, Farhangi, 6th Edition. [Persian]
- Rouhani, N. (2014). Balanced Teaching: 101 Lessons from Educational Lived Experiences. Tadbir Journal. (331): 81-79. [Persian]
- Sayamian, H., Balaghfari, A., Aligolbandi, K., Rezanejad, S. F., Sharifi Nik, M., Shahrabi, A., & Ghazizadeh, Z. (2012). Characteristics of a Good Professor from the Students' Perspective. Journal of Mazandaran University of Medical Sciences (University Letter), 22(96), 106-113. [Persian]
- Scheeler, M. C. (2008). Generalizing effective teaching skills: The missing link in teacher

